

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) mukaisen työtoiminnan työosuusraha

Aluehallitus 04.12.2023 § 354

10464/00.02.10/2023

Valmistelija

palvelupäällikkö Greta Jauhijärvi p. 050 570 5039

Hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää sosiaalipalveluna työllistymistä tukevaa toimintaa ja työtoimintaa sekä työhönvalmennusta. Työtoimintaa on mahdollista järjestää vanhan sosiaalihuoltolain (710/1982) tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977, jatkossa kehitysvammalaki) nojalla. Vuonna 2014 annettiin uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014), jolla korvattiin pääsääntöisesti vuonna 1982 annettu sosiaalihuoltolaki. Vuoden 1982 sosiaalihuoltolain työllistymistä tukevaa toimintaa ja työtoimintaa koskevat pykälät jäivät kuitenkin vielä voimaan odottamaan laajempaa lakiuudistusta, joka liittyy sosiaalihuollon keinoin toteutettavaan työllistymisen ja osallisuuden tukemiseen.

Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta on tarkoitettu työkyvyttömille henkilöille, joilla vammaisuudesta johtuen ei ole edellytyksiä osallistua vanhan sosiaalihuoltolain 27 d §:ssä tarkoitettuun työhön ja joiden toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Sosiaalihuoltolain perusteella järjestettävä vammaisten henkilöiden työtoiminta on osallistujalle maksutonta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta. Etelä-Savon hyvinvointialueella sosiaalihuoltolain nojalla annettavaa työtoimintaa järjestetään pääsääntöisesti terveystalouksien kuuluvalta Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tulosalueelta.

Työtoimintaa tulee järjestää ensisijaisesti yleislain eli sosiaalihuoltolain perusteella. Kehitysvammaisille henkilöille työtoiminta järjestetään kuitenkin käytännössä kehitysvammalain perusteella ja osana kehitysvammaiselle henkilölle tehtyä erityishuolto-ohjelmaa, koska Sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan ei ole katsottu olevan riittävä tai soveltuva palvelu kehitysvammaisille henkilöille. Kehitysvammalain nojalla järjestetyssä työtoiminnassa matkat työtoimintaan ovat asiakkaalle

maksuttomat. Työtoiminnassa nautituista aterioista voidaan kuitenkin periä asiakasmaksu. Kehitysvammalain nojalla annettu työtoiminta järjestetään Etelä-Savon hyvinvointialueella sosiaalipalvelujen vammaispalveluista.

Työtoimintaa voidaan järjestää joko ryhmämuotoisena toimintana tai yksilöllisenä palveluna. Työtoimintaa voidaan järjestää työtoimintakeskuksissa tai muussa toimintaan soveltuvassa paikassa. Työtoiminta voidaan järjestää myös tavallisella työpaikalla. Tätä työtoiminnan muotoa kutsutaan avotyötoiminnaksi. Avotyötoimintaa voidaan järjestää sekä yrityksissä että julkisissa organisaatioissa.

Sosiaalihuoltolain ja kehitysvammalain mukainen työtoiminta on sosiaalipalvelua, josta ei makseta palkkaa. Sosiaalihuoltolaissa ei ole säännöstä työosuusrahasta, mutta sitä on mahdollista maksaa. Kaikissa hyvinvointialuetta edeltävissä organisaatioissa oli käytössä työosuusraha ja työosuusrahan maksamista on jatkettu palvelun piirissä oleville henkilöille. Työosuusrahojen suuruuksissa ja toimintakäytännöissä on ollut pieniä eroja hyvinvointialueen eri työtoimintakeskuksissa ja avotyötoiminnassa. Hyvinvointialue voi määrittellä työosuusrahan suuruuden. Verovapaan työosuusrahan yläraja on 12 euroa päivässä (Tuloverolaki 1535/1992). Päätöksellä yhtenäistetään työosuusrahojen suuruudet ja toimintakäytännöt. Työosuusrahan määräraha vuodelle 2023 on ollut 260 000 € ja ennusteen mukaan määräraha on riittävä. Yhtenäistämisen ei arvioida aiheuttavan kustannusten nousua vuonna 2024.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää, että 1.1.2024 alkaen kehitysvammalain nojalla järjestettävässä työtoiminnassa:

1. Työosuusrahaa maksetaan toteutuneilta läsnäolopäiviltä työtoimintatuntien, tehtävän vaativuuden, asiakkaan taitojen ja kykyjen, sitoutuneisuuden ja aktiivisuuden mukaan 3 – 12 euroa toimintapäivältä. Työosuusrahan suuruutta tarkastetaan puolen vuoden välein;
2. Työosuusrahan suuruus päätetään työtoimintakeskuksessa ja avotyötoiminnan osalta sopimusta tehdessä;
3. Avotyötoiminnasta maksetaan työosuusrahaa 2 euroa työtoimintatunnilta, kuitenkin enintään 12 euroa toimintapäivältä;
4. Avotyötoiminnasta maksettu työosuusraha voidaan sopimukseen perustuen laskuttaa avotyötoiminnan toteuttavalta yritykseltä tai

organisaatiolta;

5. Työosuusrahan määrää voidaan alentaa tai olla maksamatta kokonaan yksittäisinä päivinä, jos asiakas esim. poistuu ilmoittamatta työtoiminnasta tai kieltäytyy tekemästä työtehtäviä;

6. Työosuusrahaa ei makseta vammaispalvelulain tai kehitysvammalain mukaiseen päivätoimintaan osallistumisesta.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi